ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

ސަމަރީ ހުކުމް ފޯމް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2024/HC-B12/56
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- އިސްތިއުނާފު ދެކޮޅު ފަރާތް: އަހުމަދު ޝިޔާމް / [redacted]
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ކޯޓު އަމުރު

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު

ފަނޑިޔާރު ހުޒައިފާ މުޙައްމަދު

ހުކުމް ތާރީޚް: 17 ޖުމާދަލްއޫލާ 1446 / 19 ނޮވެމްބަރު 2024

ހައިކޯޓުގައި މުރާފިޢާ ނިމުނު ތާރީޚް: 25 ރަބީޢުލްއާޚިރު 1446
28 އޮކްޓޫބަރު 2024

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު އަމުރު:

- ނަންބަރު: [redacted]
- ނިންމި ކޯޓު: [redacted] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓު
- ބާވަތް: ކޯޓު އަމުރު
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް: 01 އޮކްޓޫބަރު 2024
- ނިންމި ތާރީޚް: 08 އޮކްޓޫބަރު 2024

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް	އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް
ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް	އަހުމަދު ވިއާޝް / [redacted]
ޤާނޫނީ ވަކީލުން:	ޤާނޫނީ ވަކީލު:
ޑެޕިއުޓީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ހުސައިން ސާޖިދު ޑެޕިއުޓީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ އިބްރާހީމް ނާޒިހް	އަބްދުއްރަޙްމާނު އިބްރާހީމް / މއ. ފޮނިސަރިޔާ 410

ޖިނާއީ - ކޯޓު އަމުރު - ބަންދު މުއްދަތު އިތުރުކުރުން - ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނާމެދު ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނަށް ދެވޭ ޚާއްޞަ އަދަބުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 36 ވަނަ މާއްދާ - ދަޢުވާގެ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުން

ފަނޑިޔާރު [illegible] [illegible] [illegible]

މައްސަލައިގެ ތަފާސީލު:

1. މިއީ، [redacted] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted] (08 އޮކްޓޫބަރު 2024) ކޯޓު އަމުރު ނެރެފައިވަނީ [illegible] އަދި ޤާނޫނީ [illegible] [illegible] [illegible] އެ އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން (މިއަށްފަހު "އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް" ނުވަތަ "ދައުލަތް" ނުވަތަ "ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް" ކަމަށް ބުނެފައި) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް [illegible] [illegible] [illegible]. މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތަކީ [redacted]، އަޙްމަދު [illegible][1] (މިއަށްފަހު "އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް" ނުވަތަ "އަޙްމަދު [illegible]" ކަމަށް ބުނެފައި) އެވެ.

މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވާގޮތް:

2. އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] ޖިންސީ އަމަލު ހިންގައި، [illegible] ކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މައްސަލައިގައި ކޯޓު އަމުރުގެ ދަށުން އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް 24 ޖޫން 2024 ގައި ހައްޔަރުކޮށްފައިވެއެވެ. އެއަށްފަހު ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނާމެދު ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނަށް ދެވޭ އަދަބުގެ ޚާއްޞަ ޤާނޫނު)[2]ގެ 33 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން [illegible] [illegible] މަތިން 30 ދުވަހަށް އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް

---

[1] ދރކ ނަންބަރު A208357.

[2] މިއަށްފަހު "ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009" ކަމަށް ބުނެފައި.

ބަންދުކޮށްފައިވެއެވެ.[3] އަދި 24 ޖުލައި 2024 ގައި އިސްތިއުނާފަށް ރައްދުވާ ފަރާތް ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރުމަށް ދަށު ކޯޓުން އަމުރުކޮށްފައިވެއެވެ.[4] އެ އަމުރުގައި ބަންދުކުރި ސަބަބުތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އިސްތިއުނާފަށް ރައްދުވާ ބަންދުން ދޫކޮށްލައިފިނަމަ ތުހުމަތުގައި ހިމެނޭ ކުޑަކުދިންގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާވުމުގެ އިޙްތިމާލު އޮތުމުންނާއި މިފަދަ ކަމެއް ތަކުރާރުކުރުމުގެ އިޙްތިމާލު އޮތްކަމަށް ފެންނާތީއާއި އަދި މައްސަލައާ ގުޅިގެން [illegible] [illegible] [illegible] ހެއްކަށް ނުފޫޒު ފޯރުވައިދާނެ ކަމަށެވެ.

3. ބުނެވިދިޔަ އަމުރު މުރާޖަޢާކުރުމަށް އެދި ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 ގެ 36 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ދަށުކޯޓަށް ހުށަހަޅައިފައިވެއެވެ. މި ހުށަހެޅުމުގައި އެދިފައިވަނީ އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރި އަމުރު މުރާޖަޢާކޮށް ޖަލު ބަންދުން ދޫކޮށްލައި، މާލެ ސިޓީގައި އުޅޭ ގޮތަށް ދޫކޮށްލުމަށް ނުވަތަ ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ ޝަރުތުތަކަކާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] ކަނޑައަޅައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް ޖަލު ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް އަމުރުކޮށްދިނުމަށެވެ. މި ހުށަހެޅުމާ ގުޅިގެން ދަށުކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted] (08 އޯގަސްޓު 2024) ކޯޓު އަމުރުން ނިންމާފައިވަނީ އިސްތިއުނާފަށް ރައްދުވާ ފަރާތް ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރުމަށް ކުރި އަމުރު ބާޠިލުކުރުމަށެވެ. އަދި އެ ނިންމުމުގައި ބިނާކުރި ސަބަބަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ ދަށުކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted] (08 އޯގަސްޓު 2024) "ބަންދު މުރާޖަޢާކުރުން ނިންމުން"[5] ގައެވެ. އެ ނިންމުމުގައި، ނިންމުން ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި [illegible] [illegible].

---

[3] ދަށުކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted] ކޯޓު އަމުރުން 25 މޭ 2024 އިން 24 ޖޫން 2024 އާ (30 ދުވަސް) އަދި އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted] ކޯޓު އަމުރުން 24 ޖޫން 2024 އިން 24 ޖުލައި 2024 އާ (30 ދުވަސް).

[4] [redacted] ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted] ކޯޓު އަމުރު، މިގޮތުން "ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރި އަމުރު" ބަލަން ދެންނެވި.

[5] މިގޮތުން "ބަންދު މުރާޖަޢާކުރުން ނިންމުން" ބަލަން ދެންނެވި.

"ތުހުމަތު! [redacted] ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted]

ގަސްދު އަމުދުން، [redacted] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު

ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކެއް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 36 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން، [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [redacted] ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted] [illegible]

[illegible] [redacted] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]."

4. މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން 23 ޖުލައި 2024 ގައި ދައުލަތުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 ގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ [illegible]، އެ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ކުޑަކުއްޖާގެ [illegible] ޖިންސީ [illegible] [illegible] [illegible] އަތްލުމުގެ ދަޢުވާއާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible][6] 622 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 7 ވަނަ ނަންބަރާ [illegible]، އެ މާއްދާގެ (ބ) ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ދިވެހިރާއްޖޭގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހުށަހަޅާފައެވެ.[7]

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާ

5. [illegible] [illegible]، ޓްރަޔަލް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[6] ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014.

[7] ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ނަންބަރު [redacted] ދަޢުވާ ހުށަހެޅި ތާރީޚު (23 ޖުލައި 2024).

އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް 01 (އެކެއް) ނުކުތާ ހުށަހަޅައި އެނުކުތާއާމެދު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަ ދައްކާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ހުށަހެޅި ނުކުތާތަކީ؛

5.1 ދަށުކޯޓުގެ ބަންދު މުރާޖަޢާކޮށް ނިންމިގޮތާއި، އިސްތިއުނާފުކޮށްފައިވާ އަމުރުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުމަކީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 ގެ 2 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، 26 ވަނަ މާއްދާއާއި، 36 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) އާ ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

6. މި ނުކުތާގެ ތަޙްޤީޤުގައި ދައުލަތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ދަޢުވާ އުފުލާފައިވާ ކަމާއި، ތުހުމަތުކުރެވޭ މިންވަރަށް ހެކި ހުރިކަމާމެދު ސުވާލެއް ނެތްކަމަށެވެ. މި މައްސަލައިގައި ދަށުކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު ރިޢާޔަތްކުރައްވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009ގެ 36 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކަންކަމަށް ކަމަށެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގައި ދަށު ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު އެ ކަންކަން ވަޒަންކޮށްފައިނުވާ ކަމަށާއި، އެގޮތް ބަލާލުމުގައި އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ ފަރާތް ޝަރީޢަތް ނިމުނުއިރު ބަންދުކުރުމަށް ނިންމާފައިވާ ކަމުގައި ދަށުކޯޓުގެ ބަޔާންކުރާ ނިންމާފައިވާ ކަމަށާއި، ޙުކުމް ދީފައިވަނީ އަނިޔާ ލިބުނު ކުއްޖާގެ އުމުރާއި، އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ ފަރާތުގެ ކުރީގެ ރެކޯޑަށް ރިޢާޔަތްކުރައްވާ ކަމަށެވެ. އަދި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ ފަރާތް ބަންދުން ދޫކޮށްފިނަމަ ނިންމާފައިވާ ބަންދުގެ މުއްދަތު ބަދަލުވެދާނެ ކަންކަން އެނގިގެންދާނެ ކަމަށެވެ. ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 ގެ 26 ވަނަ މާއްދާއާއި 28 ވަނަ މާއްދާ ކިޔުމުން އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ތުހުމަތުކުރެވޭ ފަރާތްތަކަށް ބަންދުން މިނިވަންވުމުގެ ހައްޤު ހިފެހެއްޓުމަކީ އަސާސީ އުސޫލެއް ކަމަށެވެ. އަދި ބަންދު މުރާޖަޢާކުރުމުގައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 ގެ 36 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ކަންކަމަށް ވިސްނުން ކުރަންޖެހޭ 2 ސުވާލަކީ ބަންދުގެ ބަދަލުން ދޫކޮށްލެވޭތޯ ބަލައި ބަންދުކުރުމުގެ އޮތް ހަމަ ބަލައިގަތުމާއި ބަދަލުން ދޫކޮށްލުމުގައި ކުރާނެ ސަލާމަތީ އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތަކެއް

ހައިކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. މުޙައްމަދު [illegible][8] ގެ މައްސަލާ އަދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. އަޙްމަދު ޙަމްދޫން[9] ގެ މައްސަލާއިން އެނގޭކަމަށެވެ. މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުން ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރުމަށް [illegible] އަމުރަކީ އެ [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ފުރުސަތު [illegible] [illegible] އަމުރެއް ކަމަށާއި، [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް ހުށަހަޅުއްވައެވެ. [illegible] [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 ގެ 32 ވަނަ މާއްދާގައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 15 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި މައްސަލައިގައި [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible]

---

[8] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/HC-B12/83 މައްސަލަ

[9] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/HC-B12/29 މައްސަލަ

އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދޭގޮތް:

7. ދަޢުވާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނިންމުމަކީ [illegible] [illegible] [illegible] ކަނޑައަޅައި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 07 (ހަތެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އަލުން ގޮތެއް ކަނޑައަޅަން [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

އިސްތިއުނާފުގެ [illegible]

8. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009ގެ 32 ވަނަ މާއްދާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [redacted] [illegible] [illegible]

ސިޓީއިން އެނގެން އޮންނަކަމަށެވެ. ވީމާ، ކުއްޖާ ހުއްޖަތުގެ ހަޤީޤަތާމެދު ސުވާލު އުފެދޭ ކަމަށެވެ. މި މައްސަލައިގައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 ގެ 36 ވަނަ މާއްދާ ވަޒަންކޮށް އިސްތިއުނާފު ހައްޤުވާ ފަރާތް ބަންދުން ދޫކުރުމަށް ނިންމާފައިވަނީ އޭނާ ބަންދުކުރި ހާލަތު ބަދަލުވެފައިވާތީކަމަށް ދަށުކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރަށް ފެނިގެންކަން އިސްތިއުނާފުކުރެވޭ ނިންމުމުން އެނގެން އޮންނަކަމަށެވެ. އަދި ބަންދު މުރާޖަޢާކުރުމަށް ރިޢާޔަތްކުރި ކަންކަން ބަންދު މުރާޖަޢާކޮށް ނިންމުމުގެ 12 ވަނަ ނުކުތާއިން 15 ވަނަ ނުކުތާއަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމަށެވެ. އަދި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ހައްޤުވާ ފަރާތް ބަންދުން ދޫކޮށްފައިވަނީ ޝަރުޠުތަކެއް ކޮށްފައިކަން އަމުރުން އެނގޭކަމަށްވާތީ އިސްތިއުނާފު ހައްޤުވާ ފަރާތަކީ ކުށުގެ ރެކޯޑެއް އޮތް ފަރާތެއް ނޫންކަމަށެވެ.

އިސްތިއުނާފު ހައްޤުވާ ފަރާތުން ދެއްކުން:

9. ދަށުކޯޓުގެ ބަންދު މުރާޖަޢާކޮށް ނިންމުމުގައި އިސްތިއުނާފުވެރިޔާ އަމުރުގައި ނިންމާފައިވާ ނިންމުން ބާޠިލުކޮށްދެއްވުމަށް ޤާނޫނީ ސަބަބުތައް ދެއްކިފައިވާކަމަށް ކަނޑައަޅައި، އެ ނިންމުން ދެކޮޅަށް އަމުރުކޮށްދިނުމަށް އެދިފައެވެ.

ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތައް

10. މި މައްސަލައިގައި ޖަވާބު ދޭންޖެހޭ ސުވާލަކީ އިސްތިއުނާފު ހައްޤުވާ ފަރާތުގެ ބަންދު މުރާޖަޢާކޮށް ދަށުކޯޓުގެ ބަންދު މުރާޖަޢާކޮށް ނިންމުމުގައި އިސްތިއުނާފުވެރިޔާ އަމުރުން އިސްތިއުނާފު ހައްޤުވާ ފަރާތް ބަންދުން ދޫކުރުމަށް އަމުރުނުކުރުމަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009ގެ 36 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތާ ޚިލާފުތޯއެވެ.

11. ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 ގެ ދަށުން ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރެވިފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ ބަންދު މުރާޖަޢާކުރަނީ އެ ޤާނޫނުގެ 36 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުންނެވެ. އެގޮތުން، މި މައްސަލައިގައި ދަށުކޯޓުން ގޮތުން ނިންމާފައިވަނީ އެ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ 3 ހާލަތުގެ[10] ތެރެއިން ބަންދުގައި ދެމެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރިއިރު އޮތް ޙާލަތު މިހާރު ބަދަލުވެއްޖެކަން ފެނިގެންކަން އިސްތިއުނާފުކުރާތީވެ ނިންމުމުން އެނގެއެވެ. ވީމާ، އަޅުގަނޑު އަރިހުގައިވާ ބަންދުގައި ދެމެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރިއިރު އޮތް ޙާލަތު މިހާރު ބަދަލުވެއްޖެކަމަށް ދަށުކޯޓުގެ ހިޔާލު ވަޒަންކުރި ކަންކަމަށް، އެ ކަންކަމުގެ ޤާނޫނީ އަސާސްތަކެވެ. އެހެނީ، މިއީ ދައުލަތުގެ އިސްތިއުނާފު ޙައްޤު ބާރުވެރިކަން ކަމުގައިވާތީއެވެ.

12. ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 ގެ ދަށުން ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރާ މީހާއަކީ ޚާއްޞަ އިޖުރާއަތުގެ ދަށުން ބަންދުކުރާ މީހެއް ކަމުގައިވާތީ، އެ ޚާއްޞަ އިޖުރާއަތުގެ ދަށުން ބަންދުކުރާ މީހާ ކުރި ޝަރުޠުތަކަށް ނަޒަރު ހިފަހަށް ދީނުން މިކަމަށް ނަޒަރު ފުރިހަމަކޮށް އަދި މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކަލެއް ކުރިމަތިވާނެ ކަމަށް މީހެއްކަމުގައި އިތުބާރުކުރެވޭ ހިނދު، އޭނާގެ ކުރީގެ އަދި ކުރިޔަ ބަންދުން ދޫކޮށްލެވޭ އެ މީހަކު ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ނިންމި ސަބަބުތައް އެގޮތުގައި ނެތްނަމަ ކަމުގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އަބްދުﷲ[11] ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި ބަންދު މުރާޖަޢާކުރާއިރު ބަންދުކުރި ޙާލަތު ބަދަލުވެއްޖެތޯ ބެލުމުގައި ބަލަންޖެހޭ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައިވާ ޙައްޤުތަކުން ފުރިހަމަ ބަންދުކުރާއިރު ވިސްނުމުގައި ހުރިކަން

---

[10] މި ޙާލަތުތަކަކީ؛ 1. ކުށުގެ ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މީހާއަކީ، ތަޙުޤީޤުގެ މަރުޙަލާގައި ސަރީޙަކޮށް މަރުޙަލާގައި ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ކަނޑައެޅި ބަދަލު މީހާ ފިލައިގެން ދާނެކަމަށް ގަބޫލު ކުރެވޭ، ނުވަތަ
2. އޭނާ ބަންދުގައި ނުބެހެއްޓިއްޔާ އަލުން ކުށެއް ކުރާނެކަމަށް ގަބޫލު ކުރެވޭ، ނުވަތަ
3. އެ މީހަކު އެކަނި ދޫކޮށްލައިފިނަމަ ތަޙުޤީޤަށް ހުރަސް އެޅިދާނެކަމަށް ގަބޫލު ކުރެވޭ.

[11] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/13 ޤަޟިއްޔާ.

ހަވާލާދިން ހާލަތުތަކަށް ބަދަލު [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފުލްބެންޗުން [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible][12] ޤަޟިއްޔާއިން އެނގެއެވެ.

13. އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސަބަބަށް ބަލާއިރު، އެ ސަބަބަކީ އިސްތިއުނާފު [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

14. [illegible] ކޯޓުން ބަންދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

(1) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

(2) [illegible]

(3) [illegible] [illegible] 15 [illegible] [illegible] [illegible]

(4) [illegible]

(5) ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/13 ޤަޟިއްޔާއާ ހަވާލާދީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[12] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/19 ޤަޟިއްޔާ.

15. ބުނެވިދިޔަ ކަންކަމަށް ބަލާއިރު، މައްސަލައިގެ ދަޢުވާ ހުށަހެޅި ޝަރީޢަތް ކުރިއަށް ދިޔުމުން ސާފުވާ ޙަޤީޤަތަކީ މައްސަލައިގައި ތުހުމަތުކުރެވޭ މިންވަރަށް ހެކި ހުށަހެޅިފައެވެ.[13] އަދި އިސްތިއުނާފުކުރުމާ ނިންމުމުގައިވެސް ތުހުމަތުކުރެވޭ މިންވަރަށް ހެކި ނެތްކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. [illegible] ނިމި އިރު ކުއްޖާގެ އުމުރަކީ ކޮބައިކަން ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރަން އަމުރުކުރި އިރުވެސް އެހެން އޮތް ހިނދު އަދި ކުއްޖާބުނާ ބުނުމަކީ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރުމަށް ނިންމި އިރުވެސް [illegible] ކަންކަމަށް އިސްތިއުނާފު ހައްޤުވާ ފަރާތް ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރުމަށް ނެރުނު އަމުރުން އެހެން އޮތް ހިނދު، ކުއްޖާގެ އުމުރުގެ ސަބަބުން [illegible] ހާލަތަށް ބަދަލު އައިސް ފައިވާ ކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ [illegible] [illegible] ޤާނޫނީ އަސާސް ސާބިތުވެއެވެ.

16. އިސްތިއުނާފު ހައްޤުވާ ފަރާތުން މި މައްސަލައިގައި އަނިޔާ ލިބުނު ކުއްޖާ [illegible] ސިޓީއެއް ވާހަކައާއި، އެ ސިޓީގެ ސަބަބުން ކުއްޖާ [illegible] [illegible] [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. ބަންދު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާއި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާއާއި ޝަރީފް އިބްރާހީމް ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް [illegible][14] ޤަޟިއްޔާގެ ހުކުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދަރަޖައިގެ [illegible]، އެ ދަރަޖައިގެ ބޭނުން، މީހެއްގެ މައްޗަށް [illegible] ހިނގަމުންދާ އަސްލު މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތުގައި ހުށަހަޅާ ހެކިތަކުން ހާމަވާ ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށްގެން ނުވާނެކަމަށް ބުނެފައިވެއެވެ. އަދި [illegible] މައްސަލައިގައި ބުނުން ކުރުމުގެކުރިން [illegible] ވަކިވަކި [illegible] ވަޒަން ކުރުމުން، އިސްތިއުނާފު ކޯޓުގައި އެ މައްޗަށް ބަހުސްކުރެވި [illegible]، އަސްލު މައްސަލައިގެ [illegible]، މުޅި ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާ [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]

---

[13] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/19 ޤަޟިއްޔާގެ 12 ވަނަ ނަންބަރުގައި [illegible] މިންގަނޑުން ޝަރީޢަތް [illegible] މިންގަނޑަކަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

[14] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/93 ޤަޟިއްޔާ.

ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. އިބްރާހިމް ޙަޤިއްޤު[15] ގެ މައްސަލައިގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. މި އުސޫލަކީ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. މުޙައްމަދު ބިޝާރު އިސްމާޢީލް[16] ގެ މައްސަލައިގައިވެސް ހަވާލާދީފައިވާ އުސޫލެކެވެ. ވީމާ، މި މައްސަލާގައި "ސުލޫކު އުފެދިފައިވާ" ސިޖިލަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ގޮތް ކަނޑައެޅުމުގައި ކުރެވޭނެ ކަމެއް ނޫނެވެ.

ނިންމަން ފެންނަގޮތް

17. އިސްވެ ބަޔާންކުރި ސަބަބުތައް އެކުގެ މަތިން ހުރުމުން، [redacted] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted] (08 އޮކްޓޯބަރު 2024) ގެ ޤަރާރާއި، އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted] (08 އޮކްޓޯބަރު 2024) "ބަންދު މުޢާމަލާތް ނިންމިގޮތް" ބާޠިލުކޮށް، އިސްތިޢުނާފު ހައްދުވާ ފަރާތް ބަންދުކުރުމަށް އަދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން މައްސަލަ ބަލާ ދަރަޖައިން މިއަދުން ފެށިގެން 7 (ހަތެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ހުށަހަޅައިފިނަމަ، އެ ހުށަހަޅުމުން މި ދެ މައްސަލައިގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުގެ ތެރެއިން، އެކަށީގެންވާ ކުރު މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަށް މައްސަލަ ބަލާ ދަރަޖައިން އަންގައި މި މައްސަލަ ނިންމަން ފެނެއެވެ.

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަރީފުގެ ރައުޔު

18. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލްގެ ރައުޔަށް ތާއީދުކުރަމެވެ.

---

[15] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/09 ޤަޟިއްޔާ.

[16] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/19 ޤަޟިއްޔާ.

ފަނޑިޔާރު ހުޒައިފާ މުޙައްމަދުގެ ރައުޔު

19. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލްގެ ރައުޔަށް ތާއީދުކުރަމެވެ.

ޙުކުމް:

ދެންފަހެ، ބަޔާންވެދިޔަ ސަބަބުތައް އެހެން ހުރުމުން، [redacted]

މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted] (08 އޮގަސްޓު 2024) ކޯޓު އަމުރާއި، އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted] (08 އޮގަސްޓު 2024) "ބަންދު މުރާޖަޢާ ނިންމިގޮތް" [illegible]، [redacted] އަޙްމަދު [illegible] ބަންދުކުރުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން މައްސަލަ ބަލާ ދަށުކޯޓުން މިއަދުން (19 ނޮވެންބަރު 2024) ފެށިގެން 7 (ހަތެއް) ދުވަހުގެ [illegible] [illegible]، އެ [illegible] މި ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލަ ބަލާ ދަށުކޯޓުން އަންގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި މި ޤަޟިއްޔާ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމް ކުރީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން މަޖީދު

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ހުޒައިފާ މުޙައްމަދު